

Castellet: «El públic no sempre té raó»

Els autors amb vàlua literària necessitarien que la societat catalana tingués més densitat cultural

?Si Castellet no hagués existit, s'hauria d'inventar en una novel·la a mig camí entre Henry James i el James Joyce de *Dublinesos*?. Són paraules de Manuel Vázquez Montalbán escrites el 1996, amb motiu del setantè aniversari de l'editor i crític Josep Maria Castellet, un senyor de Barcelona nascut el 15 de desembre del 1926 i mort el 9 de gener del 2014.

Recordem en 14 frases seves aquest intel·lectual polièdric que va fer de crític literari, assagista, editor i activista compromès amb la militància antifranquista catalana i espanyola i amb la militància antitotalitarista europea.

Foto: ACN

1. Jo sempre he tingut insomni, i l'he omplert llegint, per la qual cosa crec que he llegit massa i tot.

- 2.** Una persona pot distanciar-se i viure gairebé tota una vida dins del món artificial de la cultura. Que és, en certa manera, una manera de defensar-se del món.
- 3.** La Guerra Civil em va fer començar a no entendre el món, i crec que segueixo sense entendre'l ara.
- 4.** Com a editor, he intentat ampliar el món de l'edició catalana. Quan ets director literari d'una gran editorial no pots publicar només el que vols. Jo no m'identifico amb els 3.500 títols que he editat, però sí que en podria triar 50 o 100 que reflecteixen el meu gust personal. Ara bé, sempre t'estimes més els llibres que has fet.
- 5.** Diria que he editat o he aconsellat editar llibres que no m'interessaven gaire, però que he considerat interessants per a la cultura catalana.
- 6.** El públic no sempre té raó a l'hora de triar un llibre; a vegades li passen per alt obres de gran valor per no haver-ne fet una bona promoció o per una mala crítica.
- 7.** A mi em van contractar a Edicions 62 com a professional, no pas com a patriota. Si soc patriota o no és un problema meu, no dels lectors. I com a professional m'interessava estar en contacte amb els autors estrangers.
- 8.** La majoria de crítics s'inscriuen en una escola determinada i fan passar els autors i els temes que tracten per un embut, que és la metodologia determinada. A mi em sembla que el crític s'ha d'adaptar al que exigeix l'autor i l'obra.
- 9.** Crec que haver treballat amb Joaquim Molas marca el meu decantament cap a la literatura catalana, decantament que també té alguns aspectes pràctics i polítics: m'adono que fer una tasca crítica sobre literatura castellana o sud-americana, quan hi ha tanta gent que se n'ocupa, té un interès absolutament respectable, és clar, però que en una situació com la nostra, en la qual faltaven tants estudis sobre literatura catalana, més valia dedicar-hi els esforços. Com que, d'altra banda, la literatura catalana m'oferia una sèrie d'autors i d'obres d'un nivell que en podríem dir universal, d'alt nivell literari, aquesta dedicació no significava rebaixar el nivell del meu treball, i, a més, tenia l'incentiu d'investigar un terreny més verge.
- 10.** Abans tots érem antifranquistes, però després van créixer les tensions. Els espanyols no han entès mai que el català tingui un nivell cultural paral·lel al del castellà.
- 11.** El debat sobre què és la cultura catalana és complicadíssim i ningú s'atreveix a plantejar-lo a fons.
- 12.** Tots els cànons són discutibles.
- 13.** Els autors que tenen una vàlua literària determinada necessitarien que la societat catalana tingués més densitat cultural de la que té.
- 14.** Que la vellesa és més terrible que la mort és per a mi una veritat claríssima ara que tinc més de 80 anys, que m'he despul·lat de moltes coses i que he assumit el que representa la mort: la desaparició total.